

Forfatter: Molbech, Christian

Titel: BREV TIL: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin FRA: Molbech, Christian (1813-07-24)

Citation: Molbech, Christian: "BREV TIL: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin FRA: Molbech, Christian (1813-07-24)", i *Christian Molbech og Nikolai Frederik Severin Grundtvig - En Brevveksling*, Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn), s. 124. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991704-000-shoot-L0019917040000044.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Christian Molbech og Nikolai Frederik Severin Grundtvig - En Brevveksling

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fra Molbech.

Erklæring

til den læsende Almenhed.

[Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn. Nr. 59. Den 24. Julii 1813.]

Hr. N. F. S. Grundtvig har udgivet et Skrift, kaldet Krøniskens Gienmæle, der skal være et Forsvar for hans saakaldte Verdens Krønike imod min almindelige Dom over denne Bog og over nogle af dens uretfærdige Angreb paa store og fortiente Mænd, hvilken Dom jeg var bleven foranlediget til at yttre i nogle løse Blade ¹⁾. At disse skulde være mine sidste Ord om og imod bemeldte Forfatter, har jeg der givet tilkiende. Heller ikke indseer jeg, at Krøniskens Gienmæle, som jeg ønsker Forfatteren, at Andre maa finde mindre kiedsommelig og mere overbevisende, end jeg har fundet den, fordrer, at jeg derpaa skulde anvende noget af den Tid, jeg har Pligt og Kald til at bruge paa en nyttigere og behageligere Maade. Hvad vilde det desuden baade mig, at gaae i Strid mod Grundtvig? Han veed jo, at han har Ret (Krøniskens Gienmæle S. 5), og hvad kan være mere utvivlsomt, end hvad vi vide af os selv, uden at Nogen har lært os det? — Klenodiet, som Menneskene i Aartusender have søgt, har han fundet. Sandhed er, at mene og troe som Grundtvig. Der gives ingen Religion, ingen Philosophie, ingen Historie, uden hans — thi: alle tre indeholdes i Bibelen; Alt hvad som strider imod denne, er ligefrem, uden videre Beviis, Løgn og Vildfarelse (Kr. G. S. 18); Ingen kan læse eller forstaae Bibelen, uden Grundtvig. Slutningen herafs. 125er saa let, at man virkelig maa forundre sig over, at der gives fornuftige Mænd, der ikke kunne indsee den. Men det kommer af den megen Oplysning. Man skulde blot lukke sine egne Øine og see med Grundtvigs; hvorvidt vilde ikke denne Blindhed føre os! hvor født og trygt kunde vi ikke sove i Mørket!

Men om jeg end var forhærdet nok til at troe, at jeg kunde have Ret til at være af anden Mening end Grundtvig, og yttre denne, hvor jeg fandt det fornødent: hvor vilde jeg dog være ilde faren i Strid med den, der er saa vel øvet i Slyngekast og har fundet den Steen, hvormed han kan ramme enhver Modstander lige i Tindingen (S. 36); og om han end for Venskabs Skyld ikke vilde være saa slem imod mig, strax at slaae mig reent ihjel, som han har gjort ved Schelling: saa maatte jeg dog vente, at min Skiebne ikke blev meget blidere end hans, siden jeg virkelig endnu tør vove at troe, at Schellings Philosophie ikke er saa gudsbespottelig, fordømmelig og løgnagtig, som Grundtvig vil, den skal være. — Men skiøndt jeg maa bekiende, at min Frygt for Grundtvig desuagtet ikke er stor nok til at afholde mig fra at modsige ham: vilde det dog være meget ukjærligt af mig, længere at fortsætte min Strid med ham, der i tre personlig fiendste Tiltaler har viist mig sit kjærlige Venskab og forsikkrer mig om, „at han udentvivl nu mere end nogensinde er min Ven“ (S. 7). Dette fortæner dog vel en taalmodig Modtagelse, en venlig, sagtmødig Giengjæld? — Denne skal jeg give ved den Forsikkring: at jeg nu mindre end nogensinde er hans Ven; og herefter maa nu følge min Erklæring i Anledning af det eneste Sted i Krøniskens Gienmæle, jeg troer mig styldig at besvare.

I den til mig stiledede Fortale behager Hr. Grundtvig saaledes at udsige, hvad han før gjerne vilde dølgge, men nu, da hans Venskab er steget saa høit, ikke længere kan negte sig den Glæde at sige reent ud: „Hvad der egentlig har vakt din Harme over Bogen (Ϸ: Verdenss. 126Krønike) er, at du ikke troer paa Christus, som Guds eenbaarne Søn, Kongernes Konge og Herrernes Herre, at du ikke troer Apostlernes og Profeternes Tale som guddommelig, og derfor ikke kan lide, at jeg har opkaldt Tiderne til at vidne om, hvorledes Gud har beseglet sin Søn og sit Ord (S. 4). — Ikke for dem, som af nøiere personligt Kiendskab, men for dem af den læsende Almenhed, som blot af Navn kiende mig, erklærer jeg herved offentlig denne Hr. Grundtvigs Forsikkring for grov Usandhed. Ikke, at han paa sin Viis har føgt at ophøie Christendommen, som jeg i mit Svar paa Grundtvigs Brev Nr. 12 har erkiendt for den høieste og guddommeligste Religionslære, Tiden har seet — har vakt min Harme; men at hiin saakaldte Verdens Krønike, med alle sine Mangler og Feil, med sin slet udførte Plan og sin ufuldkomne Form, forkyndte sig med uhørt Stolthed som Verdens og Tidernes Dommer, under hvis Fødder Tidsalderne skulde bøie sig, og deres største Mænd lægge Hovederne ned, for at trædes paa. Dog har jeg sagt: „at jeg erkiendte dens Hensigt for at være god;“ og jeg kan her endnu gientage: at om noget kunde undskylde Forfatterens Feil, maatte det være hans Begeistring for Religionen; skiøndt den yttre sig under en Form, hvorved han stader den Sag, han troer at gavne. Men naar han i fanatisk Blindhed hartad gaaer videre end Inquisitions-Tribunalernes blodtørstige Tyranner — naar han vil dømme min Tro efter sine Indfald og Indbildninger, og derpaa grunder den oprørende Beskyldning, han længe har ruget over, og endelig ikke mere har kunnet tilbageholde: at jeg hadede hans Bog som Fiende af Christendommen — da være det langt fra mig, at jeg ved Taushed skulde give ham et Middel til at besmykke en Anklage, hvis Moralitet jeg vil overlade retfærdige Christne og Uchristne at bedømme. At den har forbittret mig, behøver jeg ikke at sige. Dog vil jeg ikke have den tilskrevet anden Kilde, end blind Iver, da jegs. 127veed, at den, som med Vold træber Fornuften unber Fødderne, ofte maa ledes paa Afveie, hvorhen Hiertet ikke vilde føre ham.

Rolig kan jeg ogsaa overlade enhver fornuftig Læser af mit Svar til Grundtvig at bedømme, om jeg deri har givet ham Grund til at bestylde mig for et ondt Sindelag mod Christendommen og for at være i Strid med dens Lære. Jeg har villet gjøre ham opmærksom paa Forskiellen imellem Kiendsgjerninger og Troens Mysterier, paa historisk Fortælling og Religionsphilosophie, men da han ikke er i Stand til at fatte denne, og er forbittret over, at jeg tør mene og sige, at han ikke skriver Historie, som han burde: troer han i sin Iver at kunne knuse mig, ved at fremstille mig for Almenheden som en imod Christendommen fiendsk Kiætter. Han vil ikke blot grunde sin Beskyldning paa mit trykte Svar, men endog paa forrige Tidens Omgang med mig —

dette, uagtet han ret godt vil minbes, at jeg aldrig nogensinde i mit Liv har havt en fortrolig Samtale med ham hverken om Troens eller Hiertets Anliggender, eller nogensinde aabnet mit Indre heelt for ham. At han, saalænge han har kienbt mig, stedse har seet mig yttre levende Følelse og dyb Ærefrygt for Religionens Helligdomme, og inderlig Modbydelighed og Ringeagt for al tom og letsindig Gudløshed, ligesom erklæret Afsky for Alt hvad der kunde nærme sig til Religionsforagt — dette vil han ei kunne negte, uden at gjøre sig skyldig i en Usandfærdighed, som jeg ikke tiltroer ham.

Mod Grundtvig behøver jeg ikke et Ord videre til Forsvar eller Gienmæle. Eftertiden skal engang kiende mig; og rolig haaber jeg at staae for dens Dom, som jeg kan staae for mine Samtidiges og Medborgeres. Jeg ledes besuden høiligen ved længere at fortfare med en mig yderst forhadet og fra min Side overflødig Strid. Med Forfatteren af Krøniken og dens Gienmæle har jeg intet videre at skifte, og om Bogen behøver jeg intet at sige, efter den videnskabelige Bedømmelse, man kan læse i vor Litteraturtidende. s. 128 At tage de fortiente Mænd i Forsvar, som Grundtvig har forurettet, var det eneste, hvortil jeg fremdeles kunde føle mig opfordret; men ved koldere Overveielse maa jeg vel finde det overflødigt at forsvare dem, der mindst kunne trænge til mit Forsvar, og hvis Navn og Daad og Værker ville leve, naar Grundtvigs Krønike længst er glemt. At udvikle mere udførligen min Beskuelse af Historien (som jeg sandeligen er saare langt fra at ville Paanøde Nogen som den ufeilbarlig rette), kan skee i Fremtiden uden al Polemik. Jeg kan derfor fra denne ubehagelige Strid vende [tilbage] til min fredelige Ro og mine stille Sysler, i hvis Kreds jeg er lykkelig nok til at styrkes af det sande, ædle Venskabs herlige Livsnæring, og forbeholder mig kun, om jeg dertil faaer bedre Tid og nærmere Kald end i nærværende Øieblik, og ingen mere duelig Haand forekommer mig, at give mine Landsmænd en renere og mere upartisk Fremstilling af den Schellingske Lære, end den, Krøniken og dens Gienmæle stræber at gjøre gieldende hos os; ligesom ogsaa at reife den store, ædle Müller et Minde, saa godt mine Evner ville række. At han, som Grundtvig udtrykker sig, var en Kæmpe, er et af de sandeste Ord, Krøniken har gienmælet, og at dens Maal imod Müllers er Dvergemaal, er ogsaa ganske rigtig anmærket. Da det nu ikke altid er saa nemt at male med Ord, eller saa afgjort, at Grundtvig er en af Gud bestikket Skiald (S. 28), saa skal jeg for min Del Intet have imod, om han lader det berve ved at siunge om Müller. Nu lade vi hannem sove i Fred.

Christian Molbech.